

Aanjagers nieuwe leenvorm zien nog veel onwennigheid

Het met privaat geld verhelpen van maatschappelijke problemen krijgt in Nederland nauwelijks voet aan de grond, zo merken initiatiefnemers

Rob de Lange
Amsterdam

Ze stonden er in Rotterdam zelf even van te kijken. Binnen een jaar had 60% van een groep werkloze jongeren een baan, een plek bij een opleiding of een eigen bedrijf. Knap werk van de gemeente? Niet helemaal.

Het succes is grotendeels te danken aan een zogenoemde 'social impact'-bond (sib), een financieringsvehikel waarbij met privaat geld maatschappelijke problemen worden verholpen. Investeerdens dragen het financiële risico. Als de maatschappelijke resultaten zijn behaald, betaalt de gemeente hun terug. Het behaalde rendement op de Rotterdamse bond bedraagt 12%.

Impactbeleggingen bestaan uit allerlei soorten financiële instrumenten zoals microkrediet, groene obligaties of klimaatfondsen, en steeds vaker uit aandelenportefeuilles.

Wie zich begrijpelijkerwijs niet verbaast over het Rotterdamse succes, is Laurina Nieukerke, algemeen directeur van Social Impact Finance (SIF) en stuwende kracht achter weer een andere sib met de gemeente onder de naam Werkplaats Rotterdam. Het doel is om de komende vijf jaar 750 mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt in Rotterdam-Zuid aan een baan te helpen. 'Bij sibs gaan sociaal en financieel rendement hand in hand', legt ze uit. 'Bij succes betaalt de overheid een deel terug in plaats van vooraf subsidie te geven.'

Ze ontmoet veel onwennigheid. 'Het probleem is dat de overheid nog te weinig de regie uit handen durft te geven. Terwijl ze veel maatschappelijke problemen succesvol kunnen aanpakken als ze meer met ons in zee durven gaan. Bovendien zien sommige gemeenten een sib als bedreigend. Stel dat een project zo succesvol is dat het werk voortaan met minder ambtenaren kan worden gedaan?'

Volgens Nieukerke kan het geen kwaad als de tucht van de markt af en toe in het publieke domein wordt gevoeld. 'Jesse Klaver roept: laat meer asielzoekers binnen, maar over de achterkant

Dit is het derde en laatste deel van een serie over de opkomst en impact van beleggingen die naast een gezond financieel rendement nadrukkelijk de winst voor mens en natuur laten meewegen. Delen 1 en 2 vindt u op fd.nl/impactbeleggen

denkt hij niet na, namelijk dat bijna 80% van hen in de bijstand komt. Daar zijn met investeerders geweldige proposities voor te maken.' SIF heeft intussen de handschoenen opgenomen en met een middelgrote gemeente een intentieverklaring getekend om een sib te sluiten met als inzet statushouders sneller het inburgeringsexamen te laten behalen en langdurig uit de bijstand te krijgen.

Een van de deelnemende partijen aan het Rotterdamse project was ABN Amro, vertelt Eric Buckens, directeur van het in 2013 gestarte ABN Amro Social Impact Fonds. 'Gemeenten konden of wilden niet instappen, maar het project heeft bovenmatig gepresteerd.' De SIB is een leenvorm waarbij het risico volledig bij de bank ligt. Buckens denkt dat de sibs voorlopig geen grote vlucht gaan nemen.

'We moeten deze markt nog leren kennen. Het is avonturieren. Voordat we het klanten kunnen aanbieden, zijn we wel

een paar jaar verder.'

Los van de sibs leidt het impactfonds van ABN Amro een bescheiden bestaan. 'Impactinvesteren is geen nieuwe wijn in oude zakken. Het is echt iets anders dan groen beleggen. Het heeft trekjes van private equity. We hebben nog te weinig kennis over de prestaties op langere termijn, maar de eerste tekenen wijzen erop dat impact niet slechter presteert dan andere beleggingen. Bovendien zien we minder faillissementen.'

Buckens denkt dat de komende jaren de vaart er stevig in komt. 'De kritische massa is in beweging, ook binnen banken. De klanten vragen erom. De bijeenkomsten die we over dit onderwerp organiseren zijn allemaal zwaar overtekend.'

Zelfs de ontwikkelingssamenwerking is aangeraakt door het idee dat het mogelijk is om 'geefgeld' om te zetten in projecten die rendement opleveren. Bijvoorbeeld de twee fondsen van Hivos Impact Investment. Ze worden gevuld met opbrengsten uit eigen projecten en leveren gemiddeld 8% rendement.

Het is investeren uit nood, denkt Bart Hartman, oprichter en ceo van de Nots Solar Lamps. Samen met de overheid van Rwanda werkt Nots aan het op de markt brengen van ledlampen op zonlicht die in Rwanda zijn gemaakt. 'Hulporganisaties hadden geen keus, want de overheid draaide de kraan steeds verder dicht. Ze moesten op zoek naar nieuwe geldbronnen en zijn bij beleggers uitgekomen. Echter, die willen hun geld terug, plus rendement.'

Volgens Hartman is het hard nodig dat maatschappelijk ondernemen en impactbeleggen snel groeien. 'Er is simpelweg te weinig geefgeld om alle problemen in de wereld op te lossen. We hebben de kennis en capaciteit van bedrijven nodig. Maar agressieve hedgefondsen dwingen bedrijven om winstmaximalisatie als hoogste doel na te streven.'

'Het is trouwens ook in het belang van hedgefondsen dat de grote problemen worden opgelost', voegt hij er met enig cynisme aan toe. 'Anders is er in de toekomst sowieso geen rendement meer te behalen.'

'We moeten deze markt nog leren kennen. Het is avonturieren'

Eric Buckens, ABN Amro

'De overheid durft nog te weinig de regie uit handen te geven'

Laurina Nieukerke, SIF

Werkplaats Rotterdam hoopt 750 mensen in Rotterdam-Zuid aan een baan te helpen.

FOTO: DAVID ROZING/HH

